

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879. NO. 198 - ŠTEV. 198. NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 24, 1922. - ČETRETEK, 24 AVGUSTA, 1922. TELEFON: CORTLANDT 2876. VOLUME XXX. - LETNIK XXX.

VSA POCAJANJA SO SE IZJALOVILA

Antracitni delodajalci in premogarji se niso mogli zediniti. Konferenca se je izjalovila radi vprašanja pravomočnosti novega plačilnega tarifa. Povečanje produkcije premoga. Delavci so zahtevali plačilno lestvico, ki bi bila v veljavi več let.

Philadelphia, Pa., 23. avgusta. — Na včerajšnji seji skupne konference lastnikov premogovnikov in premogarjev v antracitnih poljih so se izjalovili vsi poskusi za uveljavljanje takojšnjega dogovora ter obnovenja obratovanja.

Razpoloženje je postalo bolj pesimistično v obeh taborih. Vselej tega ni konferenca ničesar sklenila glede nadaljnjega zborovanja, pač pa prepustila sklicanje razsodbi te ali one stranke. To slabo razpoloženje je nudilo čudno nasprotstvo optimizmu, ki je prevladovalo še pred par dnevi.

Konferenca se je razbila pred vsem radi tega, ker niso mogli priti vdeleženi do soglasja, koliko časa naj bi veljala nova plačilna lestvica. Zastopniki delavcev so zahtevali, naj velja ta lestvica za več let, a delodajalci so ustrajali pri svoji zahtevi, naj bo pravomočna le do 1. aprila naslednjega leta.

Kljub veliki razliki v mnenju med obeh strankama, jih je dosti, ki so še vedno mnenja, da bo v kratkem vendarle dosežen dogovor tudi glede tega spornega vprašanja.

Nadaljnja ovira je bila zahteva lastnikov premogovnikov, naj se uvede arbitrajsko postopanje za ureditev medznega vprašanja. John Lewis, predsednik United Mine Workers je namignil, da je zopetni predlog glede arbitrajskega postopanja presenetil premogarje ter jih jako razžalil.

Chicago, Ill., 23. avgusta. — Premogarska stavka v Illinoisu je bila včeraj končana ter je pričakovati, da bodo vsi rovi takoj obnovili obratovanje. Tekom enega tedna bodo proizvedli rovi mehkega premoga najmanj devet milijonov ton, čeprav je znašala tedenska produkcija pred stavko le približno osem milijonov ton.

Tudi v Iowi je bil sklenjen popoln sporazum med premogarskimi baroni in premogarji. V Indiani pa je ta sporazum le še vprašanje par ur.

Sporazum v Illinoisu je bil sklenjen včeraj popoldne. Izvedenci domnevajo, da bodo tokom osemindesetih ur razni rovi države spravljali na dan normalno množino premoga in da bo znašala po desetih dneh dnevna produkcija celih 340 tisoč ton. Zvezni mi četami

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

300 kron	\$ 1.15	1,000 kron	\$ 3.50
400 kron	\$ 1.50	5,000 kron	\$17.00
500 kron	\$ 1.85	10,000 kron	\$33.00

Italija in zasedeno ozemlje:

50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$25.00
100 lir	\$ 5.30	1000 lir	\$49.00
300 lir	\$15.00		

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opotiji in Zadru.

50 lir \$ 2.90
100 lir \$ 5.30
300 lir \$15.00

Za pošiljavo, ki ureja znesek dvajsetstotno kron ali pa dvajsetstotno dolarjev, se plačujejo po možnosti še posebni popusti.

Vrednost kronam, dolarjem in litram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam dope pošiljni denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.

VOJAŠKE KLAVZULE RAPALLSKE POGODBE

Sovjeti so dali koncesije v Kavkazu za koloniziranje nemških rezervistov.

Carigrad, Turčija, 23. avgusta. Kljub ponovnim dementijem nemškega zunanjega urada ter ruske sovjetske vlade ni mogoče še nadalje dvomiti o obstoju tajnih vojaških in ekonomskih klavzul k pogodbi, ki je bila sklenjena v Rapallo med zastopniki nemške republike in sovjetske Rusije. Poročevalci čikaške "Tribune" je dobil iz visoko avtoritativnih virov zapisnik razprav glede ekonomskih klavzul te pogodbe v njih odnosih z vojaškimi klavzulami. Vse tuzadnevne informacije so vsebovane v nekem poročilu Karol Redeka.

Poročilo je objavljeno v nekem dokumentu, ki je bil naslovljen na politične dokumente sovjetskega zunanjega urada ter je bilo zaupno in tajno. Boljševiški politični agenti so objavili le tretjo sekcijo razpisa Redeka. Peča se izključno s koncesijami v Kavkazu. Navaja se pet koncesij, podeljenih petim skupinam in trih koncesij se tičejo kolonizacije kavkaških ozemelj od strani nemških rezervistov. To je načrt, sličen angleškemu načrtu za kolonizacijo Iraka z rezervisti dijske armade. Koncesije so naslednje:

— Prevzetje ozemelj sladkorne pese krog Harkova in Kijeva za dobo petnajstih let Nemški sindikat je pripravil na spravi v dveh letih produkcijo sladkorja na višino kot se jo je doseglo januarja 1915.

— Premogovni bazin ob Doncu naj se prepusti Stinnesovi finančni skupini za dobo petnajstih let. Izkopavanje premoga naj bi bilo pod direktno kontrolo nemškega generalnega štaba. Rusi dajejo Nemcem pravico, da importirajo armado pet tisoč iz urjenih delavcev. Petdeset odstotkov produkcije naj dobi ruska vlada, ostalo pa koncesionarji.

— Koloniziranje Kubana s pomočjo tisoč nemških rezervistov s pravico za te koloniste, da razpolagajo z vsemi koncesijami v Maikop petrolejskih poljih.

— Koloniziranje Terek okraja s pomočjo nemških rezervistov.

— Koloniziranje Terek okraja s pomočjo nemških rezervistov.

NEKATERA OLAJŠANJA GLEDE POTNIH LISTOV

Ljudem, ki prihajajo s Kube, Santo Domingo in Haitija, ni treba imeti potnih listov in drugih izkazil.

Washington, D. C., 22. avg. — Soglasno z odredbo, ki bo uveljavljena dne 1. septembra imajo državljani Kube, Santo Domingo in Haitija pravico prostega priseljenja v Združene države ter jim ni treba imeti niti potnih listov, niti identifikacijskih kart ali sličnih izkazil. To odredbo je objavil danes državni departament z izjavo, da se hoče spraviti s tem v soglasje tozadevno regulacijo s priseljeniško postavo, katero je sprejel pred enim letom kongres.

V odredbi se glasi nadalje, da se smejo inozemci, ki stalno bivajo v Združenih državah vrniti semkaj v teku šestih mesecev brez potnega lista, če so odšli med tem časom v Canada, New Foundland, Bermudo, Bahamas otočje, v Mehiko, Kubo, Santo Domingo ali Haitij.

To velja tudi glede potovanj inozemcev, ki imajo stalno bivališče v Združenih državah, v razne evropske dežele.

AVSTRIJSKA REPUBLIKA SE HOČE RAZKOSATI

Vprašala je za svet Čehoslovaško glede razkosanja ter aneksije od strani sosednih držav.

Dunaj, Avstrija, 23. avgusta. Avstrijski zunanji urad je izdal včeraj komunikacijo glede konference med avstrijskim kancelarjem Seipel-om ter čehoslovaškim ministrskim predsednikom Benešem, kateremu je stavil avstrijski kancelar dva važna vprašanja, tikačeta se sedanje politične in ekonomske kaže.

Kancelar Seipel je vprašal najprvo, če obstaja kakšna možnost, da bi Liga narodov preiskala avstrijsko vprašanje "ob tej dvanajstih ur", s pomočjo česar bi mogla dobiti Avstrija toliko denarja, da ostane pri življenju in drugič, če naj krene Avstrija na povsem novo pot ter skuša stopiti v politično in ekonomsko zvezo z enim ali drugim svojih sosedov ali skupino sosedov.

Beneš je odvrnil na ta vprašanja, da se ne sme poudenjati napravov Lige in da bi bilo primerne obrniti se nanjo. Rekel je, da bodo gotove sile brez dvoma podpirale tak poziv. Beneš ni ne nasvetoval nobenega drugega koraka, kajti centralno-evropski problem je mogoče rešiti le potom metode, ne pa potom eksperimentov. Beneš je rekel končno, da bo podpiral poziv Avstrije in da bo stopil tudi z drugimi državami v stik glede tega vprašanja.

Nenadni obisk avstrijskega kancelarja v Pragi, Berlinu in Rimu pomenjajo soglasno s tukajšnjimi dobro informiranimi krogi, da je avstrijska vlada trdna v svojem sklepu, da izsili dogodke ter dovede položaj dežele do skrajnega viška naenkrat, mesto da bi nadaljevala s svojo dosednjo politiko krpanj in zavlačevanja.

Ko se bo kancelar vrnil na Dunaj, bo sklical parlament ter mu obrazložil celi položaj. Če bo parlament sklenil, da ni najti nobene rešitve od znotraj, bo kancelar zahteval odobrenje zboru, da se obrne na Ligo narodov glede priklonjenja Avstrije k Nemčiji ali glede prostovoljnega razkosanja dežele. V tukajšnjih inozemskih krogih so mnenja, da bi se pojavil skrajno nevaren položaj, če bi se ta program izvedel, kajti dosedaj se ni bilo mogoče najti odgovora na vprašanje, kaj naj postane z Dunajem, če bi se deželo razkosalo ter priklonilo tej ali oni državi.

Grof Czernin se javno zavzema za zvezo z Italijo, ekonomsko in politično.

Velika demonstracija nezaposlenih delavcev, ki se je vršila včeraj zjutraj, je pokazala, kako napet je položaj na Dunaju. Kot na dan signal so prodajalci zaprli svoje prodajalne in prebivalstvo je izginilo s cest. Policija je nastopila v polnem številu, a prišlo ni do nikakih večjih izgrediv.

Prikrito sovražstvo do inozemcev, ki je postalo v zadnjem času bolj očitno, je našlo včeraj izraza v listu "Abend", ki zahteva, naj se začasno izključi z Dunaja vse inozemce in naj se da onim, ki so že tukaj, osem dni časa, da zapuste mesto.

VLAK UBIL DVA AVTOMOBILISTA.

Baltimore, Md., 22. avgusta. — Pri Harmans postaji v bližini Odenton sta bila na mestu ubita dva človeka, ko je zadel neki ekspresni vlak Pennsylvanija železnice v avtomobil, v katerem sta se vozila. Bila sta neki James Burgett in Edward Leaver.

DELAVSKI IZGREDI V BUDIMPEŠTI.

London, Anglija, 22. avgusta. Resni delavski izgredi so izbruhnili v Budimpešti in vladja je pričela koncentrirati v glavnem mestu čete, da zatre ustajo, — so glasno s poročili, ki so prišla semkaj z Dunaja.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI GARY, IND.

Pri Gary, Ind. je skočil pred kratkim s tira ekspresni vlak Chicago-New York železnice. Strojvedlja in kurjači sta bila mrtva. Kot že navada, so oblasti zvrnile vso krivdo na štrajkarje, ki so razdrli železniško progo.

ZAVRATNI UMOR IRSKEGA VODITELJA VELIK UPOR V DRŽAVNI JETNIŠNICI

Najbolj markantna postava v boju Irske za prostost je izginila s pozorišča. — Žrtov svojih lastnih pobesnelih rojakov. — Mulcahi je izdal proklamacijo, v kateri je pozival armado k ustrajnosti.

London, Anglija, 23. avgusta. — Michael Collins, najbolj heroična postava v zadnjih letih guerilla-vojevanja na Irskem, je postal mučenik svoje dežele. Bil je ustreljen tekom pretekle noči iz zasede, ko se je peljal z avtomobilom iz južno-zapadnega ozemlja proti Corku.

Na Collinsa so pričeli streljati morilec iz zasede pri Bandonu, na mestu, ki leži približno dvajset milj južno-zapadno od Corka.

Richard Mulcahy, načelnik štaba sil proste irske države pod poveljstvom Collinsa, je v proklamaciji na armado obžaloval smrt svojega voditelja, a prosil irske vojske, naj ustrajajo na svojih postojankah ter se izognejo vsem repersalijam.

Mulcahy je opomnil svoje ljudi na pogum, katerega je pokazal Collins ter prosil častnike in možje, naj ostanejo verni idealom njih načelnika-mučenika.

Ker je brzojavna zveza z Irsko prekinjena ter imajo ustaši v rokah vse kable, vodeče iz Irske, so prihajale novice o zavrtnem umoru Collinsa le počasi v svet. Najprvo je prišlo le poročilo, ki je javljalo smrt potom zavrtnega umora in nato drugo poročilo, ki je potrjevalo prvo.

Bandon je eno izmed najstarejših mest v južni Irski. Ustanovljeno je leta 1610 kolonija angleških protestantov pod vodstvom Riharda Boylea. Tekom zadnjih petih ali šestih let, ko je naraslo sinfeinsko gibanje, je bilo zaznamovani številne slučaje, ko so radikalni Irci, pristasi Eamon de Valera, streljali v Bandonu iz zasede na angleške čete ter kraljeve irske orožnike, takozvane Black and Tan.

Za te radikale je bil Michael Collins še pred par meseci neke vrste polboža. Pri sejah irskega državnega zbora so ga isti radikali hvalili, ko se je vrnil iz Anglije, kjer je vodil pogajanja z Angleži ter uveljavil pogodbo z Anglijo. Izjavili so, da bi šli za njim v peklo.

Ker je de Valera bolan ali pravzaprav nevarno ranjen, sta sedaj obeh strani brez pravih voditeljev ter ni znano, kakšen bo izid položaja, ki se je izemil sedaj na Irskem.

KONGRESNIK ZAHTEVA ODSTAVLJENJE HAYNESE.

Washington, D. C., 23. avg. — Kongresnik Hill iz Marylanda je poslal zakladniškemu tajniku pismo, v katerem zahteva takojšnje odstavljenje prohibicijskega komisarja Haynesa, ker je slednji kršil zvezne postavbe, ki se tičejo proste uporabe pošte. Haynes je baje pošiljal brezplačno po deželi agitacijske eunje Antisalonke lige.

London, Anglija, 22. avgusta. Resni delavski izgredi so izbruhnili v Budimpešti in vladja je pričela koncentrirati v glavnem mestu čete, da zatre ustajo, — so glasno s poročili, ki so prišla semkaj z Dunaja.

Kaznjenci v državni jetnišnici v Trentonu so s kamenjem napadli stražnike, ker so jim dali manj hrane.

Trenton, N. J., 22. avgusta. — Kaznjenci v državni jetnišnici se niso pomirili kljub navzočnosti državne in lokalne policije, ki je bila poklicana na pomoč po javnem uporu. Vzrok celega krava je bilo nezadovoljstvo z večerjo. Bili so že prej bojovito razpoloženi in 600 kaznjencev se ni hotelo pokoriti poveljem stražnikov, naj odkorakajo z dvorišča v svoje celice. Kmalu je prišlo do nasilja. Položaj je postal tako resen, da je moral poslati glavni čuvaj po državno policijo in krajevno policijo v Trenton, da zatre upor.

Kaznjenci so pričeli demonstrirati, ko so se vrnili v svoje celice iz jedilnice. Tam so jim bili postregli z breskvami. Pritožili so se, da je bilo breskev premalo. Vsak posamezni je namreč le eno dobil. Svojemu nezadovoljstvu so dali duška s tem, da so pričeli zbijati s posodo ob stene in šum so še povečali kriki tekom cele noči.

Nemiri so se povečali, ko so se morali kaznjenci vrniti z dvorišča v svoje celice. Prišli so tako divje kričati, da se jih je slišalo več blokov naokoli. Na dvorišču so obmetavali čuvaje s kamenjem.

NEMČIJA NE MORE POMAGATI AVSTRIJI.

Berlin, Nemčija, 23. avgusta. Merodajni krogi so z obžalovanjem izjavili, da ne more Nemčija dosti storiti za Avstrijo, ker mora napeti vse svoje sile, da se sama obvaruje prepada.

Vaši sorodniki, prijatelji in znanci v starem kraju

kupijo vožnji listek za pot v Ameriko najugodnejše z ameriški dolarji. Proti predložitvi potnega potnega lista za v Ameriko mi lahko izplačamo ameriški denar v uradu Jadranske banke v Ljubljani in v Zagrebu, toda znesek za posameznega odraslega potnika ne sme presegati \$240.

V Italiji in zasedenem ozemlju pa lahko izplačamo brez izjeme vsakemu poljubne zneske v ameriških dolarjih.

Ako kaj ne razumete, pišite nam, da Vam pojasnimo.

Frank Sakser Stat Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (Advertisement)

Kako je treba ljubiti?

"Preneumno! Ljubezen pride sama in nikomur se ni treba učiti, kako treba ljubiti." Tako poroča marsikdo. Prav ima, a zelo se moti. Ako bi res znali vsi ljudje ljubiti, bi ne bilo na svetu toliko nesrečnih zaljubljenec, starih samec in ločenih zakonov. Kajti če človek natančno pomisli, se je moral vendarle učiti vsega, predno je znal dobro in pravilno detajle celo najprimitivnejšega opravka; a da je umel kaj izvršno, posebno mično, rečimo zmagovito, do te stopnje mu je bilo treba mnogo vaje individualne umetnosti in prebrisanosti.

Tudi ljubezni se je torej treba učiti. Kajpada po vzorcih. Tako n. pr. je bila Ninon de Lenelos izredna umetnica ljubezni. Kako n. pr. je bil genijalen umetnik, ljubezni Casanova. Ninon je bila zelo modra, izkušena v psihologiji ter izredna poznavalka mož in žen. Njena pisma dokazujejo, da je poznala človeško dušo s pravcato psihoanalitično točnostjo. Te vede si ni pridobila le sama in; lastnimi možgani. Živela je v najduhovitejšem stoletju in njen salon je bil zbirališče najbistrejših glav tedanje Francije. Najbolj živahni možki možgani so se borili za lepoto Ninon in v pričo nje so se kresali najbolj elegantni duha svetli meči ter so švigale najgoročnejše duševne rakete. In Ninona, ki je bila po ravi nadarjena in sprejemljiva z delikatese razuma, srea in okusa je ljubila v svoji glavici bisere najslajnejših domislekov ter jih je izdajala in razdajala le še n

neje kakor jih je prejela sama.

Zelaj je izšla zbirka njenih izjav o ljubezni, o moških in ženskah. Zbirka je sestavljena po njenih neštevilnih pismih. Ninona je preiskovala ljubezen kakor faničnat znanstvenik-zdravnik, ki lastnoročno operira in eksperimentira s svojim telesom. Ljubezen ji je težka veda, ne igrača, toda veda, ki jo je treba izvajati vselej z lahkotno igravostjo, eleganco in graciozjo. Ljubezen ji je objekt, ki ga proučuje navidezno s frivolnim smehom in grešno lahkomišelnostjo, toda v istini s skopso in temeljitostjo znanstvenika ter prihologije pesnika. — Skratka: Ninon de Lenelos je bila umetnica, zakaj vsaka umetnost je v istini težka, a mora zbuhati vtisk, kakor da je le graciozna igra.

"Ne zadošča, da ljubimica le brezmejno ljubi, ako ga hoče trajno nase navezati. Treba ga je ljubiti z modrostjo in zdržnostjo, zamočljivostjo in skritostjo. Zato je sramežljivost najbolj genijalen izum modrih ljudi", piše na nekem mestu. "Štedljivost v čustvih je v ljubezni morda edina pametna metafizika", piše na drugem mestu. S tem hoče reči, da treba v ljubezni izdajati le drobiž, a velike bankovce modro skrivati; da je preveč odkritosti vedno nevarno, ker prinaša hitro bankrot; da treba glavni kapital hraniti vedno kot rezervno in da je skratka v ljubezni voziti zelo previdno in zelo počasi. Sicer se

VIŠNJEVA KRI SE PONUJA IN PRODAJA.

Slika nam kaže grško princezo Andrew ter njeni dve hčerki, ko opazujejo tenis-igro v Regent Park, Anglija. Mati hodi s svojima hčerama po svetu, da bi ju obesila kakemu milijonarju.

Narodne manjšine.

Vedno znova se vrača vprašanje narodnih manjšin pred ali oni forum mednarodne politike. Kakor stoji stvari sedaj, je pričakovati, da se bo ta zadeva tudi v bodoče še zelo pogosto razpravljala med diplomati.

Bilo je že večkrat čuti mnenje, da nova politična razdelitev srednje Evrope ni prinesla konca narodnostnih sporov, kakor se je prej obetalo. Ta občutek pehaja posebno z angleške strani.

Res je sicer, da je ostalo tudi po izidu svetovne vojne preoblikovanje narodnostne spore in pritožbe manjšin, ki se čutijo zapostavljene v novem stanju. Res je nadalje, da so se nove državne meje ponekod potegnile v očistem nasprotju z narodnostjo, primer zato je naše slovensko Primorje z Istro. Toda v glavnem se nove meje prilagajajo narodnostni ločnici. Da pa so ostali spori in pritožbe kljub temu, to pa leži v bistvu obsejnega ozemlja samega. Ti spori pa bodo le kratkotrajni, kajti tu se bodo razmere uredile in se bo sporni material najhitreje odstrani.

V splošnem lahko ločimo tri manjšinske tipe v sedanji srednji Evropi. Prvi je tip kompaktne narodne manjšine, kakor ga nam predstavlja že navedeno slovensko Primorje z Istro, nahajajoče se v italijanski oblasti. Enake vrste je slovenski del Koroske, ki ga je nesrečni izid plebiscita prepuštil Avstriji, dalje vzhodna Galicija, obrobni deli bivše kraljevine Češke, mnogi poljski predeli v vzhodni pruski provinci in

v Šleziji itd. Ti predeli bodo seveda najdalje vir nerednosti in sporov, morda tudi vojn. Razlikovati pa nam je pri tem pokrajine z narodno prebujenim in zavedenim prebivalstvom od onih z malo zavednim in samozavestnim prebivalstvom, kakor je naš Koroški, vzhodna Rusija, kjer so Poljaki tako rekoč sklenjeno glasovali za Nemčijo.

Druga vrsta so tako imenovani narodni otoki, ki so nastali še pred stoletji; sem nam je šteti: Kozevec, Svabe, Slov. in Madžare po Vojvodini in Sremu ter ostali Slavoniji, Nemci po Moravski, Poljake po vzhodni Galiciji, Turke in Arnante v južni Srbiji itd. Po prirodnem razvoju se številno prebivalstva na teh otokih stalno manjša, včasih tudi absolutno, vedno pa relativno, to je v primeri z okolnim kompaktnim prebivalstvom. To je naravni razvoj, kakor ga izpričuje statistika; državna narodna politika pa ga more nekoliko zadržati ali z umetnimi sredstvi celo izpremeniti, kakor kažejo uspehi madžarizacije in germanizacije izpred vojne dobe.

Tretji tip narodnih manjšin je najnovejšega datuma. Tvorijo ga priseljenici med tujerodno prebivalstvo iz polpretekla ali celo sedanjega dobe. Nam najbolj znan vzgled so bili Nemci v naših štajerskih in koroskih središčih, bistveno okrepljeni po domačih renežatih. Bolj izrazit primer so bili Madžari v vojvodinskih mestih, kamor jih je pošiljala peštanska vlada po programu in sistematično, in Nemci po poljskih krajih.

LJUBEZENSKE AFERE LANDRU-JA

Poroča William LeQueux

Hitro je vozil ter se pri tem skrbno zavijal z svojo veliko sukno. V Parizu je dospel malo po enajsti uri ponoči. Peljal se je naravnost na stanovanje svojega starega prijatelja Caillarda.

— Moj dragi Jules, — je vskliknil, ko mu je stari mož odprl vrata stanovanja, — čeprav previdno, kajti pozno je bilo.

— Vi, moj dragi prijatelj! — je vskliknil stari. — Domneval sem, da ste na varnem izven Pariza. Skrajno nevarno je za vas ostati tukaj.

— Bil sem v svoji vili na deželi ter sem se vrnil šele ta trenutek, — je odvrnil Landru.

— Potem pojdithe proč in sicer takoj, — je silil stari mož, ki ga ni niti povabil, naj sede. — Gaffiot vas še vedno išče vaspovsod. Včeraj je bil tukaj ter me zopet zaslišaval, kajti on umi, da sva v stalnem stiku. Spoznal sem tudi, da odpira policija vsa moja pisma. Vseled tega ne odlašajte niti za trenutek, Z Bogom.

Landru je sledil nasvetu ter se odpeljal preko Rambouillet nazaj v Gambais.

Odšel je vrata svoje vile in tam je ležalo v vezi raztegnjeno po tleh, truplo uboge deklice. — Spravil je svoj avtomobil v garažo in da je prišel v obednico, je moral stopiti preko trupla deklice, ki je povsem slučajno razkrila njegovo strašno skrivnost.

Čeprav zasledovan od policije ter posvarjen od svojega najboljšega prijatelja, starega Caillarda, ni Landru nikdar izgubil glave. Njegova narava je bila hladna in prevdarna. Celo pogled na truplo deklice, kateri je vzel življenje brez vsakega pomisleka, ni vzbudil v njem niti groze, niti ginjenja.

Popil je čašo vina ter se ozrl okrog po mrli, zanemarjeni sobi, katero je držala deklica tekoni svojega kratkega bivanja v hiši v tako uzirom redu. Okrasila je sobo tudi s cvetkami, katere je kupila pri madami Dubois, cvetličarnici v Houdan.

Te evetke, — katerih se je morilec navidezno veselil, — so že zveneile in deklica, kojih roke so povile te evetke v šopek, je ležala mrtva na mestu kjer jo je podrla na tla krogla Landruja.

Landruja je brez dvoma zelo vznemirjala velika delavnost parizke policije. Spoznal je, da se ne sme za enkrat vrniti v Pariz. Le svoji izvanredni sreči se je moral zahvaliti, da je srečno odnesel peko ter prišel iz Pariza, brez vsakega sleda za seboj. Varnostna policija ni nikdar spravljala v stik pustoloveca Raymond Diar-

da z Henri Landrujem lastnikom garaže v Neuilly. Tega bi tudi nikdar ne storila na temelju tega, kar ji je bilo znano dotedaj.

Policija departamenta Seine-et-Oise je seveda napravila grdo pomoto. On je vedel to ter se smejal policiji v obraz. Isto velja glede vsake dežele. Provincijalna policija, ki je ljubosumna, se vedno obotavlja prositi pomoči svoje bolj izkušene tovariše v glavnem mestu. Tej napaki pa se je moral Landru brez dvoma zahvaliti za svojo sedanjo prostost.

Pol ure pozneje je bil primer no okrepčen za strašno delo, katero je moral na vsak način izvršiti. Zavlekel je truplo uboge mame Andree navzdol po stopnjicah, v klet, kjer ga je slekel o nazega. Obloke je odnesel nato v kuhinjo, kjer jo je segal v peči.

Ker je imel posebno manijo, da zbira spomine na svoje žrtve, je obdržaval njene majhne copate iz usnja ter nekaj pisem, kateri je našel v njenem žepu.

Med ostanki sežgane obleke pa je našel par gumbov, kateri je skrbno zaviil v papir, da se jih iznebi pozneje, kajti vedno je strogo pazil na to, da ni pustil nobenih sledov oblek, katere je sežgal.

Pozneje je našla pariška policija na vrtu vile v Gambais dejanski več lasnih igel, gumbov in drugih takih stvari, a te so najbrž vzgeli proč prejšnji prebivalci vile. Landru je bil preveč prekanjen zločinec, da bi pustil kako sled svojih žrtve, z izjemo onih suvenirjev ter identifikacijskih listin, katere je tako skrbno čuval ter jih imel natančno zaznamovane v svoji bilježnici.

Truplo uboge Andree je nato razrezal in razsekal na isti način kot truplo madame Collomb in v medli luči dveh sveč je spravil posamezne kose v dve vreči, kateri je odnesel nato v garažo ter na svoj avtomobil.

Malo pred polnočjo se je odpeljal z avtomobilom, ki je nosil to strašno breme, po dolgi, prosti cesti, ki vodi v Maulette. Vedei je, da bi ga lahko kdo zapazil, če bi s peljal skozi Gambais ter domneval, da se nehanja na kaki skrivnostni poti, a v mali vasi Maulette bo brez dvoma vse spalo. Vozoč se naprej po številnih stranskih potih je končno dospel do majhnega kraja, imenovanega Vierzy, potem ko je prevozil v cellem nekako sedemdeset kilometrov.

Nikdo se ni zganil, ko se je peljal skozi majhno skupino kmečkih hiš in ko je prišel iz vasi je zaviil naenkrat na neko stransko pot, kjer je stalo nedaleč proč niz-

ko in dolgo tvorniško poslopje z visokim dimnikom, iz katerega se je dvigal črn dim.

Na tem mestu moramo pripomniti da je Landru vedno iskal novih sredstev, kako iznebiti se trupel svojih žrtve. Nekega dne približno en mesec poprej, ko je raziskoval okolice, je zadel na te steklaste naprave in dve velikanski peči v tovarni sta takoj vzbudili v njem misel, da bi bili lahko primerno in uspešno sredstvo, kako izbrisati sledove njegovih zločinov.

Landru je našel takrat več mož na delu pri pečeh in z znano pariskim radovednostjo se je inormiral o podrobnostih glede dela ter velike vročine, katero se proizvaža v pečeh. Zelo ga je zanimalo to, kar so mu povedali delavci in še prav posebno, ko so mu rekli koliko ur delajo ter obenem tudi pojasnili, da zaprejo pomoči pači in da ni nikogar na mestu.

Ko je stopil iz svojega avtomobila, je šel najprvo krog tvornice ter pričel pozneje klicati, da vidi, če je kdo na lieu mesta. Ko pa je videl, da je popolnoma sam, je hitro dvignil obe vreči iz avtomobila ter ju odnesel k vratom velike peči. Vrata ene peči je odprl s težkim želez. drogom, prav kot je videl peči delati delavce.

Vročina, ki je prihajala iz peči, je bila strašna in skočiti je moral nazaj. Notranjost peči je bila tako razbeljena, da je bila bela.

Prijel je nato obe vreči ter ju vrzel z velikim naporom v peči. Nato je vzel dolge burkle, katere se rabijo za uravnanje plasti kuriva ter potisnil z njimi vreči globlje v notranjost peči. Nato pa je zapel vrata.

Dve minuti pozneje je bil že zopet na svojem avtomobilu ter na poti nazaj v Hišo smrti.

Naslednje jutro je očistil klet ter celo hišo ter sežgal nekaj papirja in eunj.

Pozneje, ker si ni upal iti v bližino Pariza, je pisal svoji ženi, da je zadržan na deželi radi nujnih in dobičkanosnih poslov in da bo najbrž odšel kmalu v Bayonne, v južni Franciji, odkoder se bo vrnil domov šele po preteku enega meseca.

Mesto tega pa se je opeljal proti severu, v Beauvais, ki leži približno petdeset milj od Pariza.

Tam se je nastanil v hotelu de France ter pisal madami Buisson. Denarja je imel dosti za par tednov. Vseled tega je domneval, da si mora preskrbeti možen bodoči vir nadaljnjih dohodkov.

Rezventega pa je že predolgo časa zanemarjal udovo Buisson. O-

gra postane kmalu dolgočasna, ako je ne prekinja duhoviti dialog. Ninana pa ima prav slabo mnenje o ženskah, zato piše: "Bitje, ki misli na tej zemlji o ženskah najslabše, je ženska sama." — In žensko bistro označuje z besedami, "Lakota ljubezni je ženski naravi prirojena; sramežljivost spada le k zun. opremi ženske." Kot izkušena pesimistka trdi: "Bodite pošteni v ljubezni in — ste že prevarane!" — O moških

so bili vsekakor pri njej, a ni si drznil priti v Pariz po vsem, kar se je zgodilo. Njegovo znanstvo z madamo Buisson je bila usodepolna napaka, katero je napravil, kajti kot bomo videli pozneje, je spravilo na dan njegove zločine. Dvomljivo je, če bi bil sploh kedaj aretiran, če bi se ne bil seznanil z njo.

Udova Buisson, ki se je odzvala ženitovanjskemu oglasu Landruja ter dobila od njega že več ljubezenskih pisem, brez oziroma par osebnih sestankov, je bila dobro ohranjena, temnolasa ženska, stara štiri in štirideset let, nagnjena k debelosti, a poštena, dobromislečna ženska, ki je imela udoben majhen letni dohodek. Landru se ji je predstavil kot dobrostoječ industrialalec, ki je pobegnil iz mesta Lille pred napredujočimi nemškimi četami, katero mu pa se je vendar posrečilo založiti v neki pariški banki izdatno svoto denarja, vsled česar je bil neodvisen v denarnem oziru. Iskal pa je ženo — ter našel svoj ideal v zaupljivi udovi.

Zelo pa je bil jezen v svojem sren, ko ga je njegova "zaročenka" madama Buisson, ki je bila udova po nekem hotelirju, nekega dne predstavila svojima dvema sestrama, madami Paulette in madami Laeoste ter mu tudi povedala, da ima slepega sina, ki živi v bližini Bayonne. Obe sestri sta spoznali v monsieurju Charcroix, to je v Landruju, zelo očarljivega človeka in naslednjega dne so obedovali vsi štirje skupaj.

Landru pa je sovražil vsa sorodstva žensk, s katerimi je imel opravka. Vedno je smatral sorodnike teh žensk za svoje bodoče sovražnike in ta njegova domneva je bila povsem upravičena, kot bomo videli pozneje. Bilo je ravno neumorno poizvedovanje madame Laeoste po bivališčih svoje udovele sestre, ki je spravilo jednake zapestnice na zapestja Landruja.

V svoji slavni črni bilježnici je označil Landru madamo Buisson kot številko sedem. Bilo pa je do onega časa že več kot sedem žrtve.

je prosil, naj pride v neki hotel v Beauvais ter ji povedal, da je bil bolan in da mu je zdravnik prepovedal iti v Pariz.

Naslednjega dne je prišla in sestala sta se na postaji. Landru je bil zavito do ušes ter izgledal blede in izmučen, prav kot da je šel ravnokar skozi dobo rekonvalescence.

— Draga moja, — je rekel, ko sta šla s postaje proti hotelu, — bal sem se že, da te ne bom nikdar več videl. Naenkrat sem zbolel v Dreux in tri dni sem bil v deliriju. Sedaj se počutim boljše in prišel sem semkaj po nujnih opravkih. Zdravnik pa zahteva na vsak način, da izpremenim zrak in to hočem tudi storiti. Ne morem pa iti sam. Ali hočeš iti z menoj? V Parizu je itak nevarno radi neprestanih zračnih napadov, — je dostavil.

Madami Buisson ni bilo treba dosti prigovarjati. Še isti večer se je vrnila v Pariz, da vzame nekaj svoje obleke in naslednjega dne se je vrnila v Beauvais, odkoder sta se dva dni pozneje napotila v Bayonne, kajti ona je hotela obiskati svojega slepega sina, ki je živel v bližini dotičnega mesta.

Zapeljivi Landru je znal pred tem potovanjem pregovoriti lahko verno udovo, da je dvignila iz banke precejšnjo svoto denarja. Njegova ideja je bila namreč, da ga vzdrži debela udova v razkošju za par tednov, dokler bi se ne mogel zopet vrniti v Pariz.

Udova hotelirja je postala z vsa kim dnem bolj zaljubljena v svojega elegantnega, plečastega zaročenca. Predno se mu je pridružila v Beauvais, mu je pisala par zaljubljenih pisem, ki so še danes ohranjena v arhivih pariške policije.

Peljala ste se z avtomobilom najprvo skozi Arachon, mesto evetke industrije z ostrigami in od tam v Biarritz, kjer sta se nastanila v neki udobni penziji na Avenue Edonard VIII, nedaleč od rta svetega Martina. Okno male sprejemne sobe se je odpiralo preko vrta na morje.

To je pravi paradiz po Parizu, razmajanem od vojne, — je vskliknila udova Buisson, ko se je ozirala na evetlice ter morje prepojeno s solneno lučjo, popolnoma baš okrevla v rajski okolici. Bodoči teden bova obiskala mojega sina. Nato pa se bova vrnila v Pariz ter se poročila.

Obede sta zavživala ob dolgi mizi v Penziju, kjer so se zbirali možki in ženske vseh narodnosti, da uživajo solneno luč ter se izognejo neprestanim vojnim a-

larmom glavnega mesta.

Brez pomena bi bilo, če bi skušali opisati življenje, ki sta ga vodila v tem prijetnem zinskem kopališču. Uživala sta vsa veselo. St. Jean de Luz, Cambo in druge kraje v bližini. Nekako štirinajst dni sta živela v udobnem penziju.

Landru pa je medtem zavrnil svoje načrte. Kričanje po morilec madame Cuchet in njenega sina je ponehalo, kajti saki dan je zasledoval poročila Martina, Gaffiot, očitno poražen, je pustil vendar celo zadevo ter spravil smrt madame Cuchet v dolgi seznam neresenih skrivnosti Pariza.

Swota katero je imela madama Buisson na banki, se je medtem izdatno skrčila in ostalo je v banki le še par sto frankov. Še vedno pa je imela svoje pohištvo v majhnem stanovanju na boulevardu Ney in Landru je že studiral koliko bo pač dobil za to pohištvo od očeta Caillarda. V vsakem slučaju pa se je moral izmotali ter sitnega položaja, v katerega je

prišel ko je obljubil udovi, da se bo poročil z njo.

Beli si je glavo na vse mogoče načine ter iztuhlat končno drzen načrt. V svojih črni bilježnici je imel več njenih pisem, nosečih njen podpis, katerega bo znal stari Boas v Parizu tako spretno ponarediti, da ga bo sprejel kot pristnega vsak bančni blagajnik.

Če bi se mogel le iznebiti nje, potem bi se lahko polastil vsega, kar ji je še ostalo.

Vse dni je napenjal svoje nenormalne možgane s problemom, kako bi se je iznebil na najboljši način. Končno se je odločil za določen načrt.

Madama Buisson je hotela oditi ter nepričakovano obiskati svojega slepega sina, a Landru ni imel tega namena. Obisk v Bayonne bi lahko dovedel do identifikacije, a on je sklenil, da mora njegova žrtev nemadno umreti ter izginiti brez sledu.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, cena s poštnino

\$1

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

ČUDNA ZAPUŠČINA

Roman. — Francoski spisal L. B.

Poslovenil G. P.

37

(Nadaljevanje.)

— Da, Boril se je z nekim Indijancem na življenje in smrt ter ga porazil. V spomin na nevarni boj je vzel s seboj skalp poraženega nasprotnika.

— Kje se je vršil ta boj? Povejte hitro, — je rekel Anciano, ki je bil zelo razburjen.

— V južni pampji. To je vse, kar sem mogel izvedeti.

— Tam doli? To je seveda drugače kot sem mislil.

Oddahnil se je pri tem in njegovo lice je postalo brezbržno. Izpremenilo pa se je zopet takoj, ko je pripomnil poročnik:

— Lasje so bili lepi, še lepši kot vaši. Držala jih je skupaj zaponka in čevlek, ki je nosil te lasje, je moral biti zelo star, a tudi zelo reven človek.

— Kakšna zaponka? Kako je izgledala? — je vprašal Anciano. — Zakaj mislite, da je bil mož reven?

— Ker je bila iz železa. Vsak premožnejši človek, ki nosi tak okras, si izbere za to boljše kovino. Zaponka je imela na svoji prednji strani obliko solca z dvanajstimi žarki.

— Dvanajstimi žarki: — je vzkliknil Anciano, ki je skočil pokone. — Senzor, ta zaponka ni bila iz železa, temveč iz čistega zlata. Lastnik jo je le umetno pobarval, da ne vzbudi pohlepa drugih.

— Kako veste to? Ali ste poznali moža, ki je bil lastnik tega okraska?

— Če sem ga poznal? Bil je moj gospodar, vladar ...

Vzel je nož iz pasu. Tedaj pa je skočil pokone Hauka, prijel starega za roko ter rekel:

— Tiho, oče. Mož je bil Indijane in nič drugega. Kljub temu pa moramo izvedeti, če je padel v poštenem boju. Če ne, potem gorje njegovemu morilu! Kljub starosti je bil tako močan in spretan da ni bil nikdar poražen. Ali naj verujem, da ga je premagal ta Antonio Periljo? Ne in zopet ne. Bil je umorjen.

— Gotovo, — je pritrdil stari. — Ni nam treba iskati morilec. Periljo je sam priznal, da ga je ubil. Mi vemo, da prihaja za nami in pade bo od moje roke ter dajal odgovor.

— Da, govoriti bo moral in jaz bom dal odgovor s temle.

Inka je zamahnil z bojno sekuro krog svoje glave. Bil je še bolj razburjen kot Anciano, a se je hitro obvladal, ko je videl, da se navzoči presenečeni ozirajo vanj. Sedel je na tla ter položil sekuro poleg sebe.

Tudi oče Jaguar je bil ginjen od povesti poročnika. Natančno je poslušal povest ter rekel nato:

— Mi ne vemo, če je to resnično koža vašega znanca. To bomo natančno izvedeli pozneje.

— Jaz vem to za gotovo, — je rekel Anciano. — Zaponka je dokaz, da se ne motim.

— O bolj potrebnih stvareh moramo sedaj razpravljati — je rekel oče Jaguar, ki je medtem pomagal Ancianu. — Določiti moramo, kam naj se obrnemo o tukaj naprej.

— Brez dvoma proti jezeru palm, — je odvrnil poročnik Verrano. — To je bil že preje naš cilj in mora biti tudi sedaj, ko veste, da se zarotniki zbirajo tam.

— Ne verujem, da bi bil že kdo tam, a bi se rad izognil jezeru. Pozneje bi lahko dognali, da smo bili tam in moj načrt bi se lahko ponesrečil.

— Ali imaš že načrt? — je vprašal Geronino.

— Skoro. Mi vemo, da hočejo Abipones navaliti na Cambas ter lahko zatremo njih nakano že v kali. Rečem namenoma lahko, kajti bojim se, da smo preslabi.

— To mislim tudi jaz. Dečki so sicer bojevi ter nočejo odkrito napasti. Za nočni napad pa so vedno pripravljeni in jaz imam največji respekt do njih zastrupljenih pšic. Moramo se ojačiti in sicer s pomočjo Cambas.

— Da, a treba je vprašati, če vedo, kaj jih čaka.

Tedaj pa se je ogasil glavar Cambas:

— Naši ljudje ne vedo ničesar o tem. Živeli smo v sovrastvu z Abipones, a nikdo ne domneva, da hočejo vprizoriti napad na nas. Obvestiti jih moramo takoj. Napad se bo obračal proti naši največji in najbogatejši vasi.

— Kako veš to?

— Abipones, ki so nas včeraj ujeli, so govorili o tem.

— Kje leži ta vas?

— Ob vodi, katero imenujejo beli arroyo slaro ali čisti potok. V treh dnevih smo lahko tam.

— Kakšna je okolica, skozi katero moramo? Ali je neobljudena?

— Najti je gozd, odprta polja ter tudi par vasi Abipones, katerim se pa lahko izognemo, če jahamo naravnost od tukaj.

— Hm, — je mrmral oče Jaguar. — Meni se zdi boljše, če jahamo najprvo proti jezeru palm. Preje sem mislil drugače, a ker vem sedaj, kam hočejo nasprotniki, bi rad poznal pot, po kateri bodo šli. Koliko je od tukaj do jezera palm?

— Ježa pol dneva.

— Dobro, odšli bomo krog poldne ter dospeli zvečer tjakaj. Ni treba, da bi jahali prav do jezera.

Odjahali so ob določenem času, glavar in Indijanci na čelu spreveda. Oče Jaguar je jahal čisto na koncu spreveda. Pomignil je Ancianu in Inki, naj se držita njega. Prvemu je rekel:

— Tvoja usta bi bila danes skoro bolj zgovorna kot si hotel. Skoro bi razkril svojo skrivnost.

— Vi mislite, da imam skrivnost? Kakšna bi pač mogla biti? — je vprašal Anciano.

— Ne poznam je, a sem jo uganil. Hauka ni tvoj sin in tudi unuk ne.

— Kako ste prišli na to misel, senzor? Vedno ste ga poznali kot mojega unuka.

— Že davno sem domneval, da je razmerje med vama drugačno. V svoji razburjenosti si povedal, da je bila zaponka zlata, ne pa železna. Najti je še druge stvari, ki so iz zlata, čeprav izgledajo kot iz železa.

— Kakšne?

— Naprimer bojna sekira, katero ima Hauka.

— Ta je zlata? Potem bi bili bogati ljudje.

— Nikar ne taji. Jaz sem tvoj prijatelj ter veš, da se ti ni treba bati mene. Ne maram biti usiljiv, a vidva morata biti previdnejša, če hočeta ohraniti svojo skrivnost. Kdo ima pravico nositi zlato bojno sekuro? Vladar Peru-ja. Ta sekira razodeva, da je Hauka potomec Inkov.

— Vi se motite, senzor, — je vzkliknil Anciano.

(Dalje prihodnjič.)

Sorriento.

Spisal Ivan podraj.

Bil je lep pomladanski večer ob Tirenskem morju.

Sedel sem pod oleandri in sanjal o sreči, ki me čaka nekje na svetu.

V čolnu ob samotnem molu je pripravljali star ribič mreže za nočni lov. Ko je zazvonil večerni zvon se je odkril, toda molil najbrž ni, ker je obdržal pipo v ustih — in ko je zagledal dekle, ki je prišlo tiho v opankah, jo je hitro vprašal, če je prinesla, kar je naročil in če je Franco že poyečeral.

— Tu je, kar ste naročili, stric Nicoletto! Franco je povečarjal in pride takoj.

— Dobro Marija!

Dekle je želelo ribiču mnogo reče ter se oddaljilo.

— Pa idi naravnost domov, Marija!

— Že dobro stric Nicoletto! Vam Marija je dobra deklica.

Ko je šla mimo mene, je za hip obstala, me začudeno pogledala in ozrla proti molu in hitela dalje.

Tudi jaz sem se začudil. Videl sem jo že prvi dan ko sem se vračal po gorenji poti v mesto. Ostala mi je v spominu kakor lepa dika, ki sem jo občudoval ter se veselil, da sem jo videl. Ko sem jo pa videl drugič, tretjič, je lepa slika v mojem spominu ožile in se preselila v sree, ki je vztrepetalo pred njeno lepoto.

Bila je krasna. Otrok naravnosti in morja. Črne svetle oči, črna napol razpleteni lasje, temna živa polt, vitko sveže telo, nad vsem pa očarljiva halja jo je odzvala kakor žgoč plamen, ki je sezel naravnost v moje srce.

Zahrepenel sem po sreči in ljubezni.

Vsak večer sem sedel pod oleandri in sanjal o sreči nekje daleč na svetu, in ta sreča se mi je smehljala v bitju nje ki ji nisem vedel imena.

Zato sem se zčudil, ker je prišla tako nepričakovano in ker nisem niti slutil, da sem ravnokar dical njen glas in zvedel za njeno ime.

Tik pred ovinkom se je ozrla enkrat. Vstal sem in šel za njo.

Dohitel sem jo sredi pota na griček, od koder sem že večkrat občudoval lepo rivijero z limnim aestecem in vilami vse doli do pešnega rtiča, kjer sameva s cipresami in pinijami prenapolnjeno malo pokopališče.

— Dober večer gospodična!

— Dober večer, gospod!

Odzdravila je prijazo, čeprav znenadena. Odgovarjala je nekoliko vznemirjena na vprašanja, ki sem jih skušal govoriti v njenem narečju.

— Gospod, vi ste tujec, kaj ne?

— Z druge strani vaše domovine, gospodična!

— Dalmatince?

— Ne, ampak Slovence!

— Že vem. Vi ste iz naše Slavije?

— To je daleč.

— Daleč... daleč...

Prepričan sem, da ni vedela, kako daleč je naš Triglav od njene nega Sorrienta. Mogoče ni vedela nikdar, tudi takrat ne, ko mi je pošiljala komaj čitljiva pisma polna najlepših spominov in vročih izrazov čiste dekleške duše.

— Kdaj se vrne stric Nicoletto? In Franco? Ali je vaš brat?

— Kako veste ta imena?

— Zakaj se čudite, gospodična Marija?

— Tudi moje ime vam je znano? Vi ste pa čuden tujec!

— A, saj res! Videla sem vas šele pri povratku. Doli sem šla kar po stezi.

Bila je malo v zadregi. Njene besede pa so bile tako preproste da niti za trenutek nisem dvomil o njeni odkritosti.

— Vidite, tam doli sta stric Nicoletto in Franco! Vrnila se bosta pozno v noč ali pa komaj proti jutru. Kakršna bo pač sreča!

— Brezdvomno bosta imela mnogo sreče, ker ste tako želeli vi, ki ste dobra deklica!

Opazil sem, da ni bila vajena poklonov.

Prišla sva na vrh grička.

— Kako lep večer je nočoj!

— Taki večeri pri nas niso redni.

ki. Mi smo jih vajeni, tuje pa jih občudujemo.

— Mar jih vi ne občudujete, gospodična?

— So lepi, da!

Odgovorila je skoraj tiho in me pogledala kakor otrok, ki pove resnico, pa se ne zaveda resničnosti svoje trditve.

Prijel sem jo za roko.

— Toda, gospod!

Odmaknila je sramežljivo roko in zaprla oči.

— Moram domov!

— Da, da! Obljubili ste stricu, da greste naravnost domov.

— Tudi če bi ne bila obljubila! Sem sama nočoj, ker je šel Franco s stricom in ni mogel po sestro ki hodi v mesto v samostan sester sv. Klare, kjer se uči šivanja in verjenja. In naša hiša je skoraj na samem, ker so vse druge bolj skupaj.

Pokazala je na majhno enonadstropno hišo sredi zelenja in cvetja ter pripomnila:

— Tam je naš dom!

— Tam? ... Tam sem vas videl prvič! Stali ste pred lopo in se razgovarjali.

— Sestro, ki vas je imela za Nemca!

— Torej se spominjate?

Povesila je glavo in molčala.

— Zakaj pa za Nemca?

— Ker imate plave lasje.

— To vendar še ni dovolj! Saj so tudi pri vas taki ljudje!

— Pa so bolj črni!

Moral sem se zasmejati in zamaknila se je tudi ona.

— Je Franco vaš brat?

— O, ne! Sestrin zaročenec. In nata se tako rada!

— In vi, gospodična?

— Kaj menite?

— Ste kar sami?

— Saj sem vam povedala, da sem sama, ker je ostala sestra v nestu. Ravno zato moram domov.

— Ne mislim tega, gospodična. Ampak če ste že vedno sami?

— E dragi gospod, mame, ki je bila tako dobra in lepa, nisem poznala nikdar, oče pa spi tamle doli že tretje leto. Stric Nicoletto je noje vse, odkar ljubi Franco Emilijo ki je tako srečna z njim!

Zakrila je obraz z rokama in vzdihnila:

— Bolje je, ne misliti na žalost! In vas to ne zanima!

— Mislite, gospodična?

— Naravno.

Nimam pravice do vaših skrivnosti in vaše življenje je tako oddaljeno od mojega. Vendar me zanima vse, kar je v zvezi z vami.

— Ne šalite se, gospod!

— Ko bi me poznali, gospodična, bi gotovo ne izrekli teh besed.

— Kako naj vas poznam, ko pa... Ste že dolgo v našem kraju in kaj delate? Kje stanujete?

— Ne gre za to, gospodična Marija! Sicer pa stanujem v mestu.

— Torej ste prišli samo na sprehod?

— Ne samo na sprehod. Vsak večer sem tam doli. Ta ko-vaše rivijere je najlepši, ker je vse tako tiho in mirno. In n- samo to! Mogoče se boste čudili, ker ste dobra in plemenita deklica — toda ne, ne... Ne povem vam, ker se boste smejali.

— Mogoče se bom čudila, toda smejala se ne bom!

— Obljubite?

Prijel sem jo za roko, ki je n-odmaknila.

— Obljubim.

Držal sem njeno od narave lepo, toda od vsakdanjega dela rak- skavo, toplo desnico, ki je, gola do rame, nemirno počivala med mojimi trepetajočimi prsti.

Dvomim, da sem pozneje kda- držal lepšo in nedolžnejšo dekli-ko roko, če tudi me je objelo dvoje čistih rok v najnesebičnejši ženski ljubezni.

In govorilo je srce.

Devet večerov sem presanjal pod oleandri. Cilj vseh mojih sanj pa je bila čudovito lepa slika, ki sem jo videl ne daleč od t- ciprese, ki posluša besede mojega sreča. Ta slika je bila tako ne- beško lepa, da sem blagosiljal razpote, kjer sem začel na pot, ki se mi je zdela kriva.

ZASTONJ

Vam bomo poslali našo slovensko knjižico glede iznajdb in patentov. Iznajditelji in drugi pišite ponjo danes.

Patentni odvjetniki: pošteti, točni, zanesljivi.

A. M. WILSON, Inc.

320 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

Vedno tesneje in višje sem stikal njeno desnico, ne da bi vedel, kaj delam. Tudi ona ni vedela kajti njena levica se je približala desnici — moje srce pa je govorilo:

Kakor v omotici sem jo pritisnil k sebi, jo objel in poljubil na vroče čelo — in ona se ni uprla.

— Marija, draga Marija!

Ni odgovorila, le z desnico je zakrila obraz in zaihtela.

— Zakaj ste žalostni?

Hotela je, da izpustim levico ki sem jo še vedno držal v strahu, da zbeži in me pusti samega.

— Mar niste rekli, da se bom smejala?

— Motil sem se.

— Da, motili ste se in se še motite!

— Ne govorite tako, draga Marija!

— Spustite me za ljubezen božjo! Pozno je. In vi ste — tu je!

— Tujec, da, tujec sem!

— Nisem mislila tako. Neznance ste. Nihče vas ne pozna.

Izpustil sem njeno roko. Odmaknila se je za korak in skoraj tiho vprašala:

— Sedaj se vrnite v mesto?

— Moram, ker jutri odpotujem.

— Odpotujete? ... V domovino?

— Ne veste kam?

— Ne, ne vem.

— Mogoče pa še ostanete?

— Nemogoče.

— Nemogoče? Ali naj vam verjamem?

— Morali boste verjeti! Jutri zvečer bom zadnjič gledal na to tiho in leo rivijero.

— Torej odpotujete s parnikom?

— Da, Marija!

— V Napoli?

— Do tja, potem pa ne vem, kam.

— In morate?

— Moram... moram.

— In se ne vrnete več?

— Težko in bogve kdaj.

Pristopila je bližje in me pri- jela nalahno za roko.

— Ste sklenili, da odpotujete, že včeraj mogoče?

— Včeraj predvčerajšnjem.

— Preje nego ste govorili z menoj?

— Preje, preje!

— Nisem mislil, da bom govoril z vami. Zgodilo se je slučajno, da ste šli mimo mene in da ste se ozrli.

— Pa ste rekli, da ste že devet večerov sanjali pod oleandri.

— In deseti, enajsti večer bom sanjal... vse večere bom sanjal.

— Kaj mislite?

— Kar more in mora misliti tujec!

— Nehajte vendar s tem tujcem!

— Da niste pričeli vi, bi ne bilo treba nehati meni!

— Uboga jaz!

— Uboga draga Marija!

Vas smem spremiti do doma?

— Če hočete. Sicer pa kaj ne, da ne odpotujete še jutri?

— Z roko v roki sva prišla do lope pred njenim domom.

— Morava se ločiti. Ne za radi mene, ampak zaradi ljudi.

Tudi zaradi vas ne! Bojim se da bi ljudje povedali stricu kaj slabega.

— Marija! Razumem in verujem. Spomin na vas mora ostati čist in neomadeževan, ker ste tako dobra in lepa deklica!

— In vi se vrnite kaj ne? Kmalu? Gotovo?

— Moje misli ostanejo pri vas.

— In moje vas bodo spremljale, dokler se ne vrnete in vse življenje.

— Dokler se ne vrnem in vse življenje.

— Še en pozdrav še en poljub in hitel sem navzdol, da ji izpolnim željo, izrečeno v bojazni za svetost dekleškega imena.

Kretanje parnikov - Shipping News

||
||
||